

KLAGANDE

AB Stockholmshem, 556035-9555

Ombud: Advokat Peter Thors
Box 24053
104 50 Stockholm

MOTPART

Tylömarks Trädgårdsanläggningar AB, 556203-4149

Ombud: Advokat Liselott Fröstad och jur.kand. Eleonore Gustafsson
Box 3124
103 62 Stockholm

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrättens i Stockholm dom den 20 juli 2012 i mål nr 9675-12,
se bilaga A

SAKEN

Offentlig upphandling

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten avslår överklagandet.

YRKANDEN M.M.

AB Stockholmshem (Stockholmshem) yrkar att kammarrätten lämnar Tylömarks Trädgårdsanläggningar AB:s begäran om överprövning utan bifall.

Stockholmshem anför till stöd för sitt överklagande i huvudsak följande. Av förvaltningsrättens dom kan Stockholmshem inte utläsa hur domstolen anser att en ny utvärdering ska göras. Å ena sidan redovisar förvaltningsrätten Högsta förvaltningsdomstolens resonemang i avgörandet RÅ 2009 ref. 60, där domstolen – i en upphandling där tilldelningsgrunden var lägsta pris – ansåg att lottning kunde användas för att särskilja två likvärdiga anbud utan att detta förfarande redovisats i förfrågningsunderlaget. Å andra sidan argumenterar förvaltningsrätten i de efterföljande styckena i domskälen på ett sätt som måste tolkas som att förvaltningsrättens uppfattning är att de principer som Högsta förvaltningsdomstolen tillämpade i det nämnda fallet inte kan tillämpas när tilldelningsgrunden är det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet. Förvaltningsrättens resonemang i de två avslutande styckena i domskälen måste tolkas som att det, när tilldelningsgrunden är det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet, måste framgå av förfrågningsunderlaget hur den upphandlande myndigheten avser att gå tillväga för att särskilja två likvärdiga anbud. Av domskälen går inte heller att utläsa att förvaltningsrätten anser att det skulle finnas några undantag från denna princip, t.ex. för det fall lottning används. Eftersom det i detta fall ostridigt inte har angivits i förfrågningsunderlaget hur Stockholmshem skulle gå till väga för att särskilja två anbud som efter utvärderingen var likvärdiga vore den rimliga konsekvensen av detta att förvaltningsrätten förordnade att upphandlingen skulle göras om. En brist i förfrågningsunderlaget kan förstås inte rättas genom att endast utvärderingen görs om. Det sätt som Stockholmshem har använt för att särskilja anbuden har varit förenligt med lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU). Det finns en relativt omfattande praxis som utvisar att

den upphandlande myndigheten har stor frihet att välja vilket av två likvärdiga anbud som ska antas om inte det vinnande anbudet kan utses efter en utvärdering i enlighet med förfrågningsunderlaget. I huvudsak har därvid använts lottning eller lägst pris. Att pris ofta har använts i de fall där lottning inte har gjorts förstås av att priset ofta väger tyngst i utvärderingarna. Som framgår av tidigare åberopade rättsfall har det accepterats att det tyngst vägande kriteriet (som i dessa fall råkade vara pris) fällde avgörandet. Eftersom det står en upphandlande myndighet fritt att i en upphandling låta andra kriterier väga tyngre än pris måste det rimligtvis stå en upphandlande myndighet fritt att låta andra kriterier än pris fälla avgörandet när två anbud bedöms likvärdiga efter utvärderingen av dem. Hovrätten för Övre Norrland har i mål T 152-09 t.o.m. accepterat att tidigare erfarenhet av anbudsgivaren beaktades vid särskiljandet av två likvärdiga anbud. Detta trots att det inte ens var ett utvärderingskriterium i den ursprungliga utvärderingen. Det har varit förutsebart för en anbudsgivare att de tyngst vägande kriterierna används för att särskilja anbuden. Av förfrågningsunderlaget framgick tydligt att Stockholmshem vid utvärderingen skulle fästa större vikt vid de s.k. "mjuka" kriterierna än vid priset. Det måste därför antas att anbudsgivarna redan i sina anbud beaktat detta faktum och därför redan hade tillsett att deras anbud var så bra som möjligt i dessa avseenden.

Tylömarks Trädgårdsanläggningar AB (Tylömarks) bestrider bifall till överklagandet och anför i huvudsak följande. Det saknas skäl att ändra den dom förvaltningsrätten meddelat då Stockholmshem vid utvärderingen uppenbart åsidosatt principerna om likabehandling och förutsebarhet. I alla upphandlingar har den upphandlande myndigheten att beakta de grundläggande principer som kan härledas ur EU-fördraget och upphandlingsdirektiven. I Siacmålet framhöll EU-domstolen att kriterierna ska vara formulerade "*på sådant sätt att alla rimligt informerade och normalt omsorgsfulla anbudsgivare kan tolka kriterierna på samma sätt*". I målen *Universale Bau* och *Linakis* uttalade EU-domstolen att potentiella

anbudsgivare, innan de utformar sina anbud, ska underrättas om de upphandlingskriterier som gäller. Den upphandlande myndigheten har således inte möjlighet att tillämpa bestämmelser avseende kriterier för tilldelning utan att i förfrågningsunderlaget på förhand ha underrättat anbudsgivare om dessa. Stockholmshem har inte i förfrågningsunderlaget angivit att ett av tilldelningskriterierna inte alls skulle komma att beaktas vid utvärderingen eller att två av tre utvärderingskriterier skulle komma att slås samman och bli avgörande för vem av anbudsgivarna som ska tilldelas kontraktet. Stockholmshems förfarande har inte varit förutsebart för anbudsgivarna och har heller inte stöd i den praxis som utvecklats.

Tylömarks har såvitt avser två av tre tilldelningskriterier (organisation och utbildning/erfarenhet samt pris) erhållit högst poäng/lägst pris. Det är endast i ett av tre kriterier (referenser) som RS Grönvård HB (RS) erhållit högst poäng. Det ligger således nära till hands att anta att Stockholmshem hade fått "best value" genom att tilldela Tylömarks kontraktet. Ett sådant tilldelningsbeslut torde dessutom varit affärsmässigt välgrundat, i synnerhet med beaktande av att Tylömarks också erhållit mycket höga poäng såvitt avser det tredje tilldelningskriteriet referenser. Stockholmshem skulle ha beaktat den praxis som utvecklats för att särskilja anbud. Domstolarna har ansett att systemet med lottning för att särskilja anbud kan godtas då ett sådant förfarande inte kan anses gynna någon av anbudsgivarna på en annans bekostnad. Stockholmshem har i förevarande fall valt en metod för att särskilja anbuden som inte har varit förutsebar för anbudsgivarna. Dessutom har den av Stockholmshem valda metoden uppenbart gynnat RS på Tylömarks bekostnad. Förfarandet har medfört att Stockholmshem kunnat välja den leverantör man helst velat ha och därigenom gett dem i det närmaste fri prövningsrätt. Ett tilldelningskriterium som har den verkan att den upphandlande myndigheten ges en alltför stor valfrihet när den tilldelar en anbudsgivare kontrakt är inte förenligt med upphandlingsdirektiven.

Stockholmshem anför här efter följande. Utvärderingen av anbudet har skett helt och hållet i enlighet med vad som har redovisats i förfrågningsunderlaget. En utvärdering av anbudet på detta sätt har dock inneburit att något vinnande anbud inte har kunnat särskiljas. När en sådan situation uppkommer måste ändå en vinnare kunna utses. Detta kan dock inte göras på det sätt som beskrivits i utvärderingsmodellen. Stockholmshem har svårt att förena å ena sidan Tylömarks uppfattning om att den upphandlande myndigheten inte kan tillämpa kriterier för tilldelning utan att på förhand informera om dessa och å andra sidan bolagets uppfattning att lottning borde ha genomförts i den aktuella upphandlingen. I förfrågningsunderlaget redovisades inte att lottning kunde komma att ske. När Stockholmshem fann att den i förfrågningsunderlaget redovisade utvärderingsmodellen inte kunde särskilja ett vinnande anbud måste de utse vinnaren på något annat sätt. Det är därvid naturligt och vanligt förekommande att det enskilda utvärderingskriterium som väger tyngst får vara utslagsgivande. I detta fall fanns dock två kriterier med störst vikt. De ansåg det därför mest rimligt att väga samman båda dessa två tyngst vägande kriterier. Förfarandet har varit förutsebart för anbudsgivarna och de har inte gett sig själva någon fri prövningsrätt.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Enligt 1 kap. 9 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt.

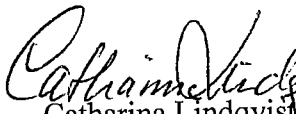
Enligt EU-domstolens praxis får de upphandlande myndigheterna vid tilldelningen av kontrakt när det är fråga om det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet välja de kriterier som de ämnar tillämpa, på villkor att de syftar till att möjliggöra att det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet fastställs, och att de inte medför att den upphandlande myndigheten ges en obegränsad valfrihet när den tilldelar en anbudsgivare ett kontrakt. Tillämpningen av

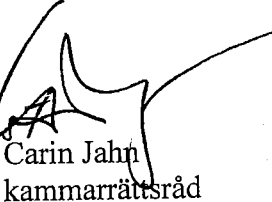
nämnda kriterier ska dessutom ske med iakttagande av såväl förfarandereglerna som de grundläggande principer som följer av unionsrätten (C-448/01 p. 37–38).

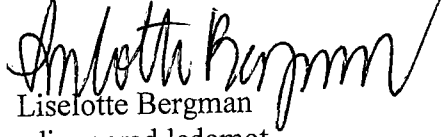
Det står en upphandlande myndighet fritt att själv bestämma hur förfrågningsunderlaget i en upphandling ska utformas och myndigheten väljer själv vad som ska tillmätas betydelse, så länge det sker inom ramen för offentliga upphandlingars grundläggande principer (RÅ 2002 ref. 50). Detta grundar sig i att det är den upphandlande myndigheten som faktiskt ska köpa de varor eller tjänster som är föremål för upphandling och därigenom är den som får anses bäst lämpad att utvärdera lämnade anbud utifrån de krav som har ställts i förfrågningsunderlaget.

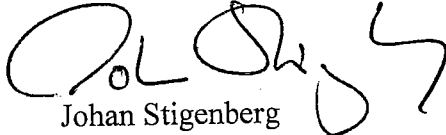
Kammarrätten finner i likhet med förvaltningsrätten att när tilldelningsgrunden är det ekonomiskt mest fördelaktiga priset kan det finnas skäl att ställa krav på att det av förfrågningsunderlaget ska framgå vilket förfarande som kommer att tillämpas när övriga urvalsmekanismer inte ger avsett resultat. Stockholmshem har vid särskiljandet av de två likvärdiga anbuden valt att använda sig av enbart två av de tre urvalskriterier som anges i förfrågningsunderlaget. Enligt kammarrättens mening är skillnaden i förfrågningsunderlaget så som det presenterats (Allmänna uppgifter punkt 5 Värderingsgrunder) och den innebörd det genom Stockholmshems urvalsförfarande senare kom att få vid utvärderingen av anbuden så stor att kravet på förutsebarhet på ett avgörande sätt åsidosatts. De unionsrättsliga principerna om transparens och likabehandling har därmed inte tillgodosetts. Tylömarks har därmed lidit eller kan i vart fall komma att lida skada. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 9).

Catharina Lindqvist
kammarrättsråd
ordförande

Carin Jahn
kammarrättsråd
referent

Liselotte Bergman
adjungerad ledamot

Johan Stigenberg
föredragande

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM
Allmänna avdelningen

DOM
2012-07-20
Meddelad i
Stockholm

Mål-nr
9675-12
Enhet 12

SÖKANDE

Tylömarks Trädgårdsanläggningar AB, 556203-4149
Box 14048
167 14 Bromma

Ombud: Advokat Liselott Fröstad och jur. kand. Eleonore Gustafsson
Andersson Gustafsson Advokatbyrå KB
Box 3124
103 62 Stockholm

MOTPART

AB Stockholmshem, 556035-9555
Box 9003
102 71 Stockholm

Ombud: Advokat Peter Thors
Advokatbyrån Hellgren Linander KB
Box 24053
104 50 Stockholm

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling – LOU

DOMSLUT

Förvaltningsrätten förordnar att upphandlingen inte får avslutas innan rättelse har skett genom att en ny utvärdering gjorts.

Förvaltningsrättens interimistiska beslut av den 8 februari 2012 upphör därmed att gälla.

Dok.Id 251883

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
115 76 Stockholm	Tegeluddsvägen 1	08-561 680 00	08-561 680 01	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: forvaltningsrattenistockholm@dom.se		

BAKGRUND

AB Stockholmshem (Stockholmshem) har genomfört upphandling avseende skötselentreprenad (Nr 9702 Blackeberg 2012-2014). Upphandlingen har genomförts som en öppen upphandling. Stockholmshem har i tilldelningsbeslut som är daterat den 31 januari 2012 beslutat anta anbud från RS. Grönvård HB (RS). Tylömarks Trädgårdsanläggningar (Tylömark) kom vid anbudsutvärderingen på andra plats.

Tylömark ansökte den 7 februari 2012 om överprövning av upphandlingen vid Förvaltningsrätten i Stockholm och yrkade rättelse genom ny anbudsutvärdering. Förvaltningsrätten förordnade genom interimistiskt beslut den 8 februari 2012 att upphandlingen tills vidare inte får avslutas. Förvaltningsrätten förordnade i dom den 9 mars 2012 att upphandlingen får avslutas först sedan rättelse gjorts.

Stockholmshem överklagade förvaltningsrättens beslut till Kammarrätten i Stockholm. Kammarrätten upphävde förvaltningsrättens dom i beslut den 4 maj 2012 (mål nr 1741-12) och återförvisade målet till förvaltningsrätten för ny prövning, eftersom förvaltningsrätten vid prövning av om ett ingripande enligt LOU skulle göras beaktat en omständighet som Tylömark inte åberopat.

YRKANDEN M.M

Tylömark yrkar att förvaltningsrätten beslutar att upphandlingen inte får avslutas innan rättelse har vidtagits genom ny anbudsutvärdering. Till stöd för sin talan anförs bl.a. följande. Stockholmshem har i samband med att tilldelningsbeslutet skickats ut, i särskilt e-postmeddelande till Tylömark, förklarat att Stockholmshem vid utvärderingen beslutat att särskilja de båda anbuden genom att titta på kriterierna *Kvalitet i utförda uppdrag* och *Organisation och utbildning/erfarenhet*. Som skäl angavs att dessa kriterier

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM
Allmänna avdelningen

DOM

väger tyngst i upphandlingen. Det framgår emellertid inte av förfrågningsunderlaget hur anbud som vid utvärderingen får lika poäng ska särskiljas och förfarandet har därmed inte varit förutsebart för anbudsgivarna. Det kan inte uteslutas att Tylömark, om det varit känt att priset helt skulle komma att förbises vid utvärderingen, skulle ha utformat anbudet annorlunda.

En upphandlande myndighet har vid val av det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet förvisso en frihet att välja vilka kriterier som ska utvärderas men detta förutsätter att den upphandlande myndigheten inte får en obegränsad valfrihet och att de grundläggande gemenskapsrättsliga principerna enligt 1 kap. 9 § LOU iakttas. Stockholmshem har genom förfarandet fått en alltför stor valfrihet att välja det anbud man faktiskt ville ha och inte det som var det ekonomiskt mest fördelaktiga.

Med beaktande av att det är det anbud som är ekonomiskt mest fördelaktiga som ska antas och att, såvitt avser övriga kriterier endast 0,05 poäng skiljer de båda anbuden åt, ligger det närmast till hands att anta att Stockholmshem skulle få mest nytta för pengarna genom att välja det anbud som har lägst pris. Om Stockholmshem hade valt att särskilja anbuden genom att titta på det lägsta priset hade Tylömark vunnit upphandlingen.

En av bevekelsegrunderna för Högsta förvaltningsdomstolens (dåvarande Regeringsrätten) avgörande RÅ 2009 ref 60 att lottning är godtagbart för att särskilja anbud åt, är att metoden inte gynnar någon av deltagarna på någon annans bekostnad. Avgörandet avser visserligen en upphandling där anbudet med lägsta pris skulle antas och det kan således inte uteslutas att en annan bedömning skulle göras i en upphandling där det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet skulle antas. Emellertid är en förutsättning för en annan bedömning att LOU:s principer inte åsidosätts. Stockholmshem har utvärderat anbuden på ett sätt som inte framgått av förfrågningsunder-

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM
Allmänna avdelningen

DOM

laget och som inte heller följer den praxis som utvecklats för att hantera ifrågasättande situationer. Stockholmshem har genom den utförda utvärderingen brutit mot principen om förutsebarhet. Som en följd av detta riskerar Tylömark att lida skada.

Stockholmshem bestrider Tylömarks yrkande och anför bl.a. följande. Stockholmshem har ingen erinran mot Tylömarks beskrivning av de faktiska omständigheterna. Stockholmshem har, för att särskilja de aktuella anbuden, låtit poängsättningen på de s.k. mjuka utvärderingskriterierna vara avgörande, eftersom dessa viktades högre (totalt 70 %) än priset (30 %) i utvärderingen. Den upphandlande myndigheten har en mycket stor frihet att i denna situation välja det vinnande anbudet – så länge valet är affärsmässigt betingat.

Det finns flera accepterade sätt att särskilja det bästa anbudet för det fall flera anbud efter utvärderingen är att betrakta som likvärdiga. Att Högsta förvaltningsdomstolen i avgörandet RÅ 2009 ref 60 har ansett att lottning är allmänt vedertaget innebär inte på något sätt att en upphandlande myndighet skulle vara förhindrad att använda en annan metod. Att Högsta förvaltningsdomstolen ansett att det inte krävs att lottningsförfarande framgår av förfrågningsunderlaget innebär givetvis att det inte heller av förfrågningsunderlaget måste framgå om annan metod används. Att det inte har angivits hur likvärdiga anbud skulle särskiljas innebär inte att Stockholmshem har brutit i förutsebarhet och transparens.

Det står den upphandlande myndigheten fritt att självt avgöra vilka utvärderingskriterier som ska väga tyngst, så länge det är fråga om sådana kriterier som anges i 12 kap. 1 § LOU. Priset bör inte alltid vara avgörande vid bedömningen av vilket anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga. Eftersom kvalitetskriterierna i denna upphandling väger tyngre än priskri-

teriet är det naturligt - och förutsägbart - att Stockholmshem i första hand beaktar kvalitetskriterier vid särskiljandet av annars likvärdiga anbud.

DOMSKÄL

Av förfrågningsunderlaget (Allmänna uppgifter punkt 5 Värderingsgrunder) framgår att Stockholmshem kommer anta det mest ekonomiskt fördelaktiga anbudet med hänsyn till kriterierna *Arvode* (30 %), *Kvalitet i utförda uppdrag* (35 %) och *Organisation och utbildning/erfarenhet* (35 %). Av tilldelningsbeslutet framgår att RS och Tylömark vid anbudsutvärderingen hamnat på samma slutpoäng och att Stockholmshem för att särskilja anbudet lagt samman betygen för *Kvalitet i utförda uppdrag* och *Organisation och utbildning/erfarenhet*. RS har därvid erhållit den högsta poängen.

Frågan i målet är om Stockholmshems förfarande, att särskilja två likvärdiga anbud genom att använda enbart vissa av de utvärderingskriterier som angetts i förfrågningsunderlaget, strider mot 1 kap. 9 § LOU.

I LOU regleras inte den uppkomna situationen att två eller flera anbud efter utvärdering betraktas som likvärdiga. De grundläggande principer som uttrycks i 1 kap. 9 § LOU måste emellertid följas. Enligt nämnda bestämmelse ska en upphandlande myndighet behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt.

Högsta förvaltningsdomstolen har i RÅ 2009 ref. 60 funnit att en offentlig upphandling där anbudet med lägst pris ska antas vid lika anbud ansetts kunna avgöras genom lottning. Högsta förvaltningsdomstolen uttalade bl.a. följande. En offentlig upphandling ska genomföras på ett öppet sätt, vilket normalt förutsätter att det av förfrågningsunderlaget ska framgå hur den upphandlande myndigheten ska gå till väga vid anbudsprövningen. I den aktuella upphandlingen har upplysningar inte lämnats om att lottning skul-

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM

DOM

Allmänna avdelningen.

le kunna komma att ske. Som framgått är emellertid lottnings ett allmänt vedertaget förfarande för att utan olikbehandling avgöra utgången när lika fall står mot varandra. Det skulle därför föra för långt att kräva att myndigheterna i förfrågningsunderlaget uttryckligen skulle ha redovisat att lottnings skulle komma att göras om övriga angivna urvalsmekanismer inte gav avsett resultat.

Stockholmshem har valt att ange det anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga för den upphandlande myndigheten som grund för tilldelning av kontrakt. Vid denna bedömning ska den upphandlande myndigheten ta hänsyn till olika kriterier som är kopplade till det som upphandlas. Förvaltningsrätten anser inte att det finns något principiellt hinder mot att särskilja två likvärdiga anbud genom att tillämpa ett förfarande där enbart vissa av de utvärderingskriterier som angetts i förfrågningsunderlaget används, så länge detta sker på ett för anbudsgivarna transparent sätt.

Att använda det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet som tilldelningsgrund med olika utvärderingskriterier medför enligt förvaltningsrättens mening en större oförutsägbarhet om hur upphandlingen ska komma att avgöras när två anbud erhåller samma poäng vid utvärderingen, än när lägsta pris är tilldelningsgrund. När ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet används som tilldelningsgrund kan det därför, enligt förvaltningsrättens mening, finnas större anledning att ställa krav på att det av förfrågningsunderlaget ska framgå vilket förfarande som kommer att tillämpas om övriga urvalsmekanismer inte ger avsett resultat.

Det av Stockholmshem använda förfarandet för att skilja anbudsgivarna åt framgår inte av förfrågningsunderlaget och någon annan upplysning om att ett särskiljande skulle kunna komma att ske på aktuellt sätt har inte lämnats. De angivna kriterierna har inte heller viktats på ett sätt som medför att det kan utläsas vilka kriterier Stockholmshem skulle kunna komma att beakta för att särskilja likvärdiga anbud åt. Det kan därför inte uteslutas att en

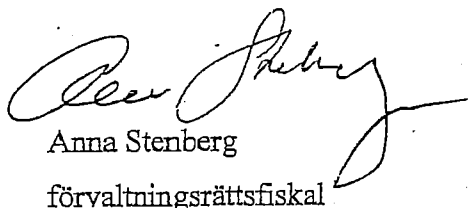
FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM

DOM

Allmänna avdelningen

uppgift om tilltänkt förfarande skulle ha påverkat anbudsgivarnas utformning av anbudet. Detta har således medfört att kravet på förutsägbarhet vid anbudsprövningen på ett väsentligt sätt har åsidosatts och att Tylömark lidit eller i vart fall kan komma att lida skada. Mot denna bakgrund finner förvaltningsrätten att rättelse genom en ny utvärdering måste ske. Tylömarks ansökan ska därför bifallas på så sätt att upphandlingen inte får avslutas innan rättelse har skett genom att en ny utvärdering gjorts. Förvaltningsrättens interimistiska beslut upphör att gälla.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1A LOU).

Anna Stenberg
förvaltningsrättsfiskal

Föredragande har varit My Lorenius.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten*.

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen fordras att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar *prövningstillstånd* om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att talan prövas eller om det föreligger synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att grund för resning föreligger eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om *prövningstillstånd* inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att *prövningstillstånd* bör meddelas.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. Vanligtvis får, då kammarrätten inte har fattat något interimistiskt beslut om att upphandlingen inte får avslutas, avtal slutas omedelbart. I de fall där kammarrätten har fattat ett interimistiskt beslut om att upphandlingen inte får avslutas, får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt det interimistiska beslutet. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Skrivelsen med överklagande ska undertecknas av klaganden eller dennes ombud och inges i original samt innehålla;

1. den klagandes namn, personnummer/organisationsnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få *prövningstillstånd*
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen härför
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.